

■ Opgave 6

In economische publicaties wordt veel gebruikgemaakt van tabellen en grafieken. In het informatieboekje staan vijf statistieken. De bron van vier statistieken is een rapport uit 2002 van de Sociaal Economische Raad (SER) over de arbeidsongeschiktheidsproblematiek in Nederland. Naar aanleiding van de statistieken worden in deze opgave zes vragen gesteld.

Voor mensen met een handicap zijn er in Nederland diverse wettelijke regelingen die er voor zorgen dat deze mensen ondanks hun handicap een inkomen krijgen. Vanaf de jaren negentig van de vorige eeuw zijn in deze wettelijke regelingen veel veranderingen aangebracht. De overheid hoopt door deze veranderingen het beroep op de arbeidsongeschiktheidsregelingen te verminderen. Om het eenvoudig te houden, wordt in deze opgave geen informatie gegeven over de afzonderlijke wettelijke regelingen, maar over de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen samen.

De SER bestaat voor eenderde deel uit onafhankelijke deskundigen, benoemd door de regering. De overige leden van de SER vertegenwoordigen belangengroepen.

- 2p 14 Welke twee belangengroepen zijn vertegenwoordigd in de SER?
- 2p 15 Zijn de uitgaven aan arbeidsongeschiktheidsuitkeringen als percentage van het bruto binnenlands product (BBP) in 2000 ten opzichte van 1995 gedaald of gestegen? Verklaar het antwoord met behulp van een berekening.
- 2p 16 Bereken met hoeveel euro de gemiddelde arbeidsongeschiktheidsuitkering per persoon in 2000 ten opzichte van 1990 is gedaald.

De daling van de gemiddelde arbeidsongeschiktheidsuitkering is het gevolg van een daling van het gemiddelde afkeuringpercentage. Dat komt onder andere tot uiting in een afnemend aantal volledig afgekeurde arbeidsongeschikten.

Stel dat uit de gegevens van statistiek 2 afkeuringpercentages kunnen worden afgeleid. In deze statistiek worden vier groepen genoemd: mannen jonger en ouder dan 45 jaar en vrouwen jonger en ouder dan 45 jaar.

- 2p 17 Bij welke van deze vier groepen is het gemiddelde afkeuringpercentage het hoogst? Verklaar het antwoord met behulp van een berekening.

In de periode 1990 – 2000 is de gemiddelde arbeidsongeschiktheidsuitkering niet in alle jaren gedaald. Zo is in 1996 de gemiddelde arbeidsongeschiktheidsuitkering ten opzichte van 1994, uitgedrukt in euro's, met 1,6% gestegen. Om te berekenen of in 1996 ten opzichte van 1994 ook de koopkracht van de gemiddelde arbeidsongeschiktheidsuitkering is gestegen, zijn meer gegevens nodig.

- 2p 18 Noem de gegevens uit de statistieken die voor deze berekening nodig zijn.

In statistiek 5 staat van een aantal Europese landen het aantal uitkeringsjaren uitgedrukt als percentage van de werkgelegenheid in arbeidsjaren. Dit percentage staat uitgesplitst per soort uitkering weergegeven en wordt de *i/a*-ratio genoemd. De *i/a*-ratio in de laatste kolom in statistiek 5 is de som van de percentages die in de vijf kolommen daarvoor staan.

Het percentage arbeidsongeschikten is in Nederland relatief hoog. Toch moet men voorzichtig zijn bij het maken van internationale vergelijkingen. Zo ontvangen mensen met een handicap in Nederland vaak een arbeidsongeschiktheidsuitkering, terwijl in andere landen deze mensen vaak een andere uitkering krijgen. En ook de overige soorten uitkering, in de een na laatste kolom in statistiek 5, verschillen heel sterk van land tot land.

In statistiek 5 ontbreekt de *i/a*-ratio betreffende arbeidsongeschiktheid in Nederland. Dit ontbrekende cijfer kan op twee manieren worden berekend:

- met behulp van gegevens uit statistiek 5;
 - met behulp van gegevens uit statistiek 1 en 2.
- 2p 19 Toon aan dat het cijfer in de kolom "arbeidsongeschiktheid" in statistiek 5 bij Nederland op twee manieren kan worden berekend.

Eindexamen economie 1-2 havo 2006-II

havovwo.nl

statistiek 1

Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen en werkgelegenheid

	eenheid	1990	1992	1994	1996	1998	2000
arbeidsongeschiktheids- uitkeringen	personen (× 1.000)	880,8	912,4	894,3	855,3	904,8	952,6
werkgelegenheid	arbeidsjaren (× 1.000)	4.858,2	4.987,9	5.014,0	5.579,8	5.832,3	6.087,3

statistiek 2

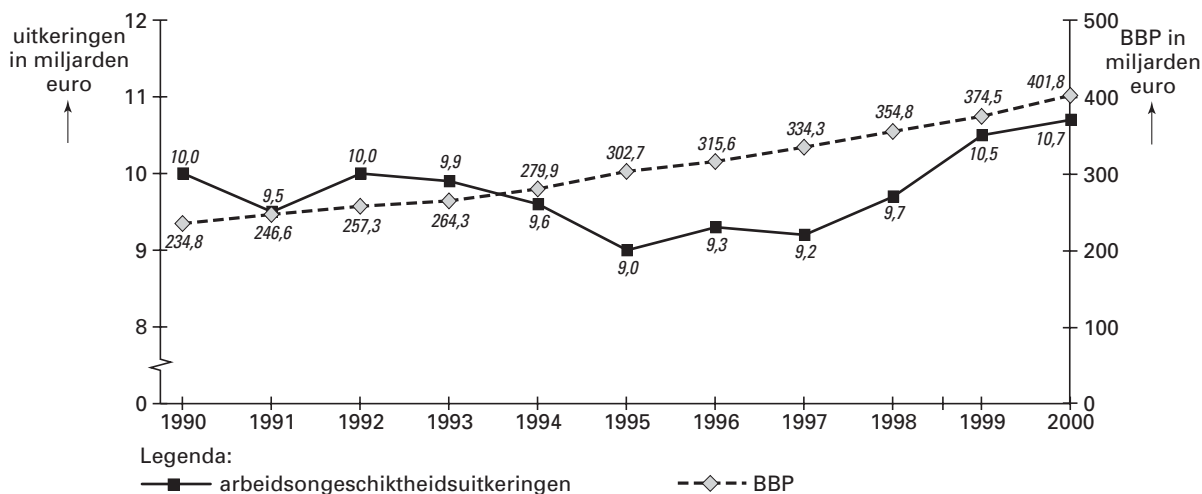
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen in 2000

aantal uitkeringen		aantal uitkeringen omgerekend naar volledige uitkeringsjaren*	
mannen jonger dan 45 jaar	140.337	mannen jonger dan 45 jaar	117.067
mannen ouder dan 45 jaar	409.514	mannen ouder dan 45 jaar	329.020
totaal mannen	549.851	totaal mannen	446.087
vrouwen jonger dan 45 jaar	162.746	vrouwen jonger dan 45 jaar	141.017
vrouwen ouder dan 45 jaar	240.034	vrouwen ouder dan 45 jaar	211.979
totaal vrouwen	402.780	totaal vrouwen	352.996
totaal mannen en vrouwen	952.631	totaal mannen en vrouwen	799.083

*Een gedeelte van de uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid heeft betrekking op mensen die voor 15 tot 80% zijn afgekeurd. Deze uitkeringen worden herleid tot volledige uitkeringen. Zo zijn bijvoorbeeld twee uitkeringen wegens 50% arbeidsongeschiktheid hier meegeteld als één volledig uitkeringsjaar.

statistiek 3

Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen en bruto binnenlands product (BBP)

statistiek 4

Consumentenprijsindex (CPI)

CPI	eenheid	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
	indexcijfer	100,0	102,5	105,7	109,1	111,9	114,9	117,2	119,7	122,3	124,8	127,5

Eindexamen economie 1-2 havo 2006-II

havovwo.nl

statistiek 5

**i/a-ratio's in 2000 voor personen 15 - 64 jaar
(het aantal uitkeringsjaren als % van de werkgelegenheid in arbeidsjaren)**

	eenheid	arbeids- ongeschiktheid	werkloosheid	bijstand	vervroegde uittreding	overig	totale i/a- ratio
België	%	6,7	23,5	4,6	7,8	14,6	57,2
Denemarken	%	9,5	6,8	11,0	4,8	9,4	41,5
Duitsland	%	7,4	13,3	4,5	10,6	14,4	50,2
Frankrijk	%	10,0	12,1	5,0	13,3	9,0	49,4
Nederland	%	5,5	6,5	3,0	8,0	36,1
VK*	%	9,4	0,9	16,4	6,2	5,3	38,2
Zweden	%	11,9	9,2	2,2	0,8	13,0	37,1

*Verenigd Koninkrijk